

Brief aan Tweede Kamer

Onderwerp: Terugdringen antibioticagebruik

Homeopathie kan antibioticagebruik verminderen

Minister van Volksgezondheid Schippers wil, samen met de WHO, antibioticaresistentie aanpakken (Nieuwsbericht Rijksoverheid 28-11-2013). Belangrijke pijlers in dit beleid zijn zorgvuldig gebruik van antibiotica en verder terugdringen van het gebruik van antibiotica in de veterinaire sector. Wij stemmen hier van harte mee in en willen in dit verband homeopathie onder uw aandacht brengen.

Er is inmiddels afdoende bewijs dat homeopathie effectief is bij acute bovenste luchtweginfecties, de indicatie waarvoor antibiotica het meest worden toegepast. Er is eveneens groeiend wetenschappelijk bewijs dat homeopathie kan helpen het gebruik van antibiotica in de veterinaire sector terug te dringen. Hieronder lichten wij een en ander toe.

Reeds in 1991 publiceerde de Universiteit Maastricht - in opdracht van het Nederlandse Ministerie voor Volksgezondheid - een analyse van wetenschappelijk onderzoek naar homeopathie, een methode die al door Hippokrates werd toegepast (*physische therapie*).ⁱ De conclusie was: "Een reguliere methode zou met dergelijk bewijs erkend worden". In 1993 adviseerde de Gezondheidsraad dat erkenning moest volgen op "herhaald bewijs".ⁱⁱ In 2005 concludeerde een vergelijkende analyse van homeopathie en reguliere geneesmiddelen dat de kwaliteit van homeopathische studies beter was dan die van reguliere studies en dat homeopathie "een aanzienlijk effect had bij acute bovenste luchtweginfecties, zonder aanwijzingen voor vertekening".ⁱⁱⁱ De conclusie "zwak bewijs voor homeopathie, sterk bewijs voor reguliere geneeskunde" uit dezelfde analyse was niet valide; deze was gebaseerd op twee 'geheime' en onvergelijkbare subgroepen.^{iv} Met name het geheim houden van de studies waarop de conclusie is gebaseerd, schendt fundamentele spelregels. De vereniging van homeopathische artsen (VHAN) en Tweede Kamerlid Tonkens (motie 29 282, nr. 12) hebben de Minister in 2004 verzocht om het bewijs voor homeopathie door de Gezondheidsraad te laten monitoren. Dit verzoek werd terzijde geschoven.^v Uit Nederlands onderzoek in 2009 bleek dat homeopathie diarree door de *Escherichia coli bacterie* bij pasgeboren biggen kon voorkomen en dat daardoor het gebruik van antibiotica sterk gereduceerd kon worden (nl. 85 % minder gebruik van antibiotica).^{vi}

De Minister laat zich herhaaldelijk negatief uit over de wetenschappelijke status van alternatieve en complementaire geneeskunde (CAM: Alternative and Complementary Medicine). Afgezien van een ontbrekende infrastructuur voor onderzoek wordt dit niet door de feiten onderbouwd. Analyses uit de gezaghebbende Cochrane database

laten een ander beeld zien: CAM is nauwelijks minder effectief dan reguliere geneeskunde, maar wel duidelijk veiliger:^{vii}

	(Possible) effect	No effect	Harmful
Regulier	41,3 %	20 %	8,1%
CAM	38,4%	4,3 %	0,69 %

Wij concluderen dat de Minister voor de hand liggende oplossingen voor beter antibioticagebruik over het hoofd ziet en zelfs niet wil overwegen op grond van een vooroordeel. Dat is een reëel gevaar voor mens en dier en risicovol voor de staatskas en gemeenschapsgelden. Patiënten die een oplossing voor dit probleem vinden door een homeopathische behandeling moeten deze grotendeels zelf betalen (er wordt steeds minder vergoed uit de aanvullende verzekering). Door de discriminerende BTW-maatregel (alleen voor CAM-artsen) zijn deze kosten het afgelopen jaar nog eens 21% duurder geworden, terwijl het gebruik van CAM naast regulier aantoonbaar leidt tot kostenvermindering.

Vanuit het PPCG (Stichting Patiënten Platform Complementaire Gezondheidszorg) en gefinancierd door het Ministerie van VWS loopt momenteel een vierjarig onderzoek naar duurzame gezondheidszorg.⁸ In een tussentijdse evaluatie hebben onderzoekers gemeld dat maar liefst 75% van de participanten in dat onderzoek aanvullende CAM-zorg heeft bovenop de reguliere zorg en dat zij tegelijkertijd 25% minder reguliere geneesmiddelen nemen en 25% minder vaak de huisarts bezoeken. Een meerderheid van 96% geeft er de voorkeur aan dit CAM-gebruik met hun huisarts te kunnen delen. Van de patiënten wil 70% een huisarts die zelf in CAM is geïnteresseerd en 42% wil een huisarts die samenwerkt met een CAM-arts. Deze resultaten komen overeen met wat tijdens het onderzoek is gevonden in focusgroepen en in een onderzoek via een e-panel.

Kortom, de patiënt ervaart CAM als een oplossing van problemen met reguliere geneeskunde, waaronder antibiotica.^{viii} Einstein heeft dit als volgt omschreven: "We can't solve problems by using the same kind of thinking we used when we created them." De Minister negeert de expertise van de patiënt en kiest voor het ontwikkelen van nieuwe antibiotica, terwijl ook deze zeer waarschijnlijk tot resistentie zullen leiden.

Wij vragen u daarom om alsnog het bewijs voor homeopathie door de Gezondheidsraad te laten monitoren, en nu met name in het licht van alternatieven voor antibiotica. Dit in het belang van patiënten (mens en dier) en gemeenschapsgeld en niet te vergeten de onrechtvaardige discriminatie van bewezen geneeswijzen. Leden van de wetenschapscommissie van de Artsenvereniging Voor Integrative Geneeskunde (AVIG) zijn bereid een toelichting te geven.

Hoogachtend,

Dr. Ruth Seldenrijk, voorzitter Patiënten Platform Complementaire Gezondheidszorg (PPCG).

Drs. H.H.M. Wijtenburg, voorzitter vakgroep Homeopathie van de Artsenvereniging Voor Integrative Geneeskunde (AVIG)

Correspondentie adres: Brouwersveld 15, 7031 DA Wehl | mail: info@ppcg.nl | website: www.ppcg.nl |

Literatuur

-
- ⁱ Kleijnen J, Knipschild P, Riet G ter, *Clinical trials of homeopathy*. In: BMJ jrg. 302 pag. 316-323 (1991); Haeser, H, *Leerboek van de geschiedenis van de geneeskunde* (vert. AH Israëls). pag. 57-59 Uitg. Meesters – Amsterdam 1980 (heruitgave C.G. van der Post – Amsterdam 1859); Lint, JG de, *Geneeskunde – encyclopedisch overzicht* (bew. HE Sigerit, *Einführung in die Medizin*). pag. 248 Uitg. HE Stenfert Kroese – Leiden / Amsterdam 1933
- ⁱⁱ Gezondheidsraad. *Alternatieve Behandelwijzen en Wetenschappelijk Onderzoek*. Den Haag: Gezondheidsraad; 1993; ISBN 90-5549-003-2
- ⁱⁱⁱ Shang A, Huwiler-Müntener K, Nartey L, Jüni P, Dörig S, Sterne JAC, Egger M, *Are the clinical effects of homeopathy placebo effects? Comparative study of placebo-controlled trials of homeopathy and allopathy*. In: Lancet jrg. 366 pag. 726-732 (2005)
- ^{iv} Rutten L, Mathie RT, Fisher P, Goossens M, Wassenhoven M van, *Plausibility and evidence: the case of homeopathy*. In: Med Health Care and Philos jrg. 16 pag. 525-532 (2013)
- ^v Rutten L, Seldenrijk R, Sijpersma P, *Erkenning op grond van bewijs is een illusie*. In: TIG – tijdschrift voor integrale geneeskunde jrg. 28 nr. 1 pag. 27-33 (2013)
- ^{vi} Camerlink I, Ellinger L, Bakker EJ, Lantinga EA, *Homeopathy as replacement to antibiotics in the case of Escherichia coli diarrhoea in neonatal piglets*. In: Homeopathy Jrg. 99 nr. 1 pag. 57-62 (2010) doi: 10.1016/j.homp.2009.10.003
- ^{vii} Ezzo J, Bausell B, Moerman DE, Berman B, Hadhazy V, *Reviewing the reviews. How strong is the evidence? How clear are the conclusions?* In: Int J Technol Assess Health Care jrg. 17 nr. 4 pag. 457–466 (2001) [PMID 11758290](#); *Committee on the Use of Complementary and Alternative Medicine by the American Public; "5 State of Emerging Evidence on CAM: Cochrane Review Evidence for CAM". Complementary and Alternative Medicine in the United States*. pag. 135–136 Uitg. The National Academies Press - Washington DC 2005 [ISBN 978-0-309-09270-8](#)
- ^{viii} Jong MC, Vijver L van de, Busch M, Fritsma J, Seldenrijk R, *Integration of Complementary and Alternative Medicine in Primary Care: What do Patients want?* In: Patient Education and Counseling <http://dx.doi.org/10.1016/j.pec.2012.08.013>